

ЛОКАЛНИ АКЦИОНИ ПЛАН ЗА РОДНУ РАВНОПРАВНОСТ У

ОПШТИНИ ДИМИТРОВГРАД

2021 – 2024

**ДИМИТРОВГРАД
2021**

”Родна равноправност претпоставља да мушкарци и жене имају једнаке предуслове за остваривање људских права, да постоје једнаке могућности за мушкарце и жене да допринесу културном, политичком, економском, социјалном и националном напретку, као и да имају идентичне шансе да уживају све користи од напретка једне заједнице. ”

– Европска Повеља о родној равноправности

1. УВОД:

Локални акциони план за родну равноправност у општини Димитровград (у даљем тексту ЛАП за родну равноправност) основни је стратешки документ јединице локалне самоуправе који се доноси са циљем унапређивања родне равноправности.

ЛАП за родну равноправност се доноси полазећи од Националне стратегије за родну равноправност (која као један од механизма за унапређење родне равноправности препознаје локални акциони план за родну равноправност) и Европске повеље о родној равноправности на локалном нивоу која потписнице повеље обавезује да припреме Акциони план за родну равноправност, који ће одређивати приоритете, активности и средства за његово спровођење.

Ово је први ЛАП за родну равноправност који се доноси у општини Димитровград.

Усвајањем и реализацијом ЛАП за родну равноправност општина Димитровград потврђује решеност да обезбедити што је могуће већи обим поштовања родне равноправности у својој средини. Усвајањем ЛАП за родну равноправност општина Димитровград такође исказује решеност да извршава све препоруке Владе РС, који се односе на унапређење родне равноправности, као и да спроведе посебне мере за повећање заступљености жена у локалној самоуправи и у процесима одлучивања.

Имајући у виду да је одрживи развој једино могућ уз равноправно учешће и креативно изражавање оба пола, усвајањем и реализацијом ЛАП за родну равноправност, општина Димитровград тежи испуњењу и афирмацији Агенде 2030.

Локални акциони план за родну равноправност доноси се за период од три године – 2021. до 2024. са јасно дефинисаним циљевима, индикаторима и буџетом за сваку годину појединачно како би се остварило:

- Јачање институционалних капацитета и механизма за спровођење родне равноправности на локалном нивоу;
- Поступно уродњавање – планско остваривање родно једнаког друштва и интеграција родне перспективе у јавне политике, регулаторне мере и програме;
- Успостављање друштва једнаких могућности и оснаживање слабије заступљеног пола у одређеној области;
- Стварање подстицајног окружења за удруживање жена и подршка реализацији активности на повећању запошљивости и запошљавања;
- Подизање свести јавности и развијање нулте толеранције на насиље у породици и друге облике родно заснованог насиља;

Општина Димитровград потписница је Европске повеље о родној равноправности на локалном нивоу од 04. фебруара 2021. године. Усвајањем ЛАП за родну равноправност, општина Димитровград потврђује решеност да обезбеди поштовање начела Европске повеље о родној равноправности на локалном нивоу¹:

1. Равноправност жена и мушкараца је фундаментално право

Локалне и регионалне управе морају ово право спроводити у свим доменима своје одговорности, укључујући обавезу да елиминишу све облике дискриминације, била она директна или индиректна.

---

¹ Европска повеља о родној равноправности на локалном нивоу, 9 стр. Повељу саставио и представио Савет европских општина и региона (CEMR) са партнерима

2. Да би родна равноправност била загарантована, морају се решавати питања вишеструке дискриминације и хендикеп

Вишеструка дискриминација и хендикеп базирани на, осим родним, разликама у раси, боји, етничкој и друштвеној припадности, генетским карактеристикама, језику, вери или веровању, политичком или другом мишљењу, припадности националној мањини, имовини, рођењу, инвалидитету, старости, сексуалној оријентацији или друштвено-економском статусу, морају такође бити узети у обзир приликом решавања питања равноправности између жена и мушкараца.

3. Подједнако учешће жена и мушкараца у процесима одлучивања је предуслов за демократско друштво

Право на равноправност жена и мушкараца захтева да локалне и регионалне власти предузму све одговарајуће мере и усвоје све потребне стратегије у циљу промовисања подједнаке заступљености и учешћа жена и мушкараца у свим сферама управе.

4. Елиминисање родних стереотипа је фундаментално за постизање равноправности између жена и мушкараца

Локалне и регионалне власти морају подстицати елиминацију стереотипа и препрека на којима се темеље неједнакости у погледу статуса и положаја жена и који повећавају неједнако вредновање улога жена и мушкараца у политичком, економском, друштвеном и културном смислу.

5. Увршћивање родних ставова у све активности локалне и регионалне управе је неопходно у процесу побољшања равноправности између жена и мушкараца

Становишта родне равноправности морају бити узета у обзир приликом састављања стратегија, метода и инструмената који утичу на свакодневни живот локалног становнишва – на пример, кроз примену техника “родне конвенционализације” и “родног прорачуна”. Искуство жена на локалном нивоу, укључујући и њихове животне и радне услове, морају бити анализирани и узети у обзир.

6. Правилно обезбеђивање ресурса за акциони план и програм је неопходан алат у унапређивању родне равноправности

Локалне и регионалне управе морају саставити акциони план и програм равноправности, који обухвата довољно финансијских и људских ресурса који су потребни за његово спровођење.

1.1. Стратешки и законски оквир

1.1.1. Међународна правна регулатива

Заштита жена од дискриминације и поштовање родне равноправности представљају основ остваривања људских права утврђен међународним документима која је Република Србија потврдила. Процес укључивања наше земље у европске интеграције захтева да се у остваривању и заштити основних људских права поштују највиши међународни стандарди који проистичу из тих докумената.²

² Национална стратегија за родну равноправност за период од 2016. до 2020. године са акционим планом за период од 2016. до 2018. године.

Битни међународни акти са којима је усаглашена Национална стратегија, а самим тим морају бити усаглашене и локалне стратегије и планови су: Универзална декларација УН о људским правима (1948), Конвенција о елиминисању свих облика дискриминације жена, Пекиншка декларација и Платформа за акцију, усвојена на Четвртој светској конференцији о женама, Резолуција 1325 (2000) Савета безбедности УН, Резолуција 3521(XXX) Генералне скупштине УН Равноправност између мушкараца и жена и елиминација дискриминације према женама; документи Савета Европе у области људских права и родне равноправности.

С обзиром на статус кандидата за чланство у Европској унији, Република Србија је преузела обавезу да у потпуности усвоји правне тековине Европске уније, те је потребно узети у обзир и кључне документе у овој области. Између осталих, то је и Европска повеља о равноправности жена и мушкараца на локалном нивоу.

Европска Повеља о родној равноправности на локалном нивоу намењена је локалним и регионалним управама Европе, које се њеним потписивањем, јавно

1.1.2. Национално законодавство

Национални закони и политике који су значајни за област родне равноправности су: Устав Републике Србије, Закон о забрани дискриминације („Службени гласник РС”, број 22/09) и Закон о равноправности полова („Службени гласник РС”, број 104/09).

Устав Републике Србије јемчи људска права утврђена потврђеним међународним уговорима, општеприхваћеним правилима међународног права и законима, при чему закон ни у ком случају не сме да утиче на суштину зајемченог права (члан 18. став 1). Члан 19. Устава Републике Србије наводи да је сврха уставних јемстава „очување људског достојанства и остварење пуне слободе и једнакости сваког појединца”. Чланом 15 установљава политику једнаких могућности као обавезу државе и јемчи равноправност жена и мушкараца.³

Законом о родној равноправности из 2021. године уређују се појам, значење и мере политике за остваривање и унапређивање родне равноправности, врсте планских аката у области родне равноправности и начин извештавања о њиховој реализацији, институционални оквир за остваривање родне равноправности, надзор над применом закона и друга питања од значаја за остваривање и унапређивање родне равноправности.⁴

Законом о забрани дискриминације уређује се општа забрана дискриминације, облици и случајеви дискриминације, као и поступци заштите од дискриминације (Члан 1.) Начелом једнакости и Чланом 4. ”Сви су једнаки и уживају једнак положај и једнаку правну заштиту, без обзира на лична својства. Свако је дужан да поштује начело једнакости, односно забрану дискриминације.”

Мере за остваривање и унапређивање родне равноправности подразумевају стварање једнаких могућности за учешће и равноправан третман жена и мушкараца у области рада, запошљавања и samozapoшљавања, социјалне и здравствене заштите, образовања, васпитања, науке и технолошког развоја, информационо-комуникационих технологија и информационог друштва, одбране и безбедности, саобраћаја, енергетике, заштите животне средине, културе, јавног информисања, спорта, у органима

³ Устав Републике Србије, Сл. Гласник РС, бр.98/2006

⁴ Закон о родној равноправности ("Сл. гласник РС", бр. 52/2021)

управљања и надзора и њиховим телима, политичког деловања и јавних послова, сексуалног и репродуктивног здравља и права, приступа роби и услугама.

Законом се уређују и мере за сузбијање и спречавање свих облика родно заснованог насиља, насиља према женама и насиља у породици.

Законом се уређују обавезе органа јавне власти, послодаваца и других социјалних партнера да интегришу родну перспективу у области у којој делују.

Национална стратегија за родну равноправност за период 2016. до 2020. године („Сл. гласник Републике Србије“, бр. 4/16) са Акционим планом за период од 2016. до 2018. године представља основ за стратешко планирање на локалном нивоу.

1.2. Институционални оквир за унапређење родне равноправности

Република Србија предвидела је формирање механизам родне равноправности на свим нивоима власти: законодавне, извршне, као и независне надзорне механизме на националном, покрајинском и локалном нивоу. Према Закону о равноправности полова, обавеза ЈЛС је да у оквиру постојеће организације и акта о унутрашњем уређењу и систематизацији, организује стално радно тело или се одређује запослени за родну равноправност и обављање послова остваривања једнаких могућности, у складу са законом, као и формирање Савета за родну равноправност.

У Општини Димитровград успостављен је механизам за родну равноправност – Комисија, а формирана је Женска одборничка мрежа.

Комисија за родну равноправност у садашњем мандату формирана је 4. септембра 2020. године решењем бр. 06 – 103/2020 – 17/2-20. Број чланова у комисији је 7, од тога 4 жене и 3 мушкарца. Председник комисије је мушкарац. У члану 2. овог решења наведено је да ”Комисија за родну равноправност разматра предлоге одлука и других општинских аката које доноси Скупштина са становишта унапређивања родне равноправности, сагледава резултате вођења политике и извршавања аката Скупштине од стране извршних органа и функционера одговорних скупштине у погледу поштовања родне равноправности и примене стандарда о равномерној заступљености жена и мушкараца на местима одлучивања у јавном и политичком животу општине.

Женска одборничка мрежа формирана је 25.августа 2020. године.

1.3. Методологија израде Акционог плана

У процесу израде Акционог плана примењен је партиципативни метод, заступљен у свим фазама процеса. С обзиром на сложеност и мултисекторалност питања којима се ЛАП бави у његову израду укључени су представници свих релевантних сектора и тела у општини Димитровград, институције и организације, укључујући организације цивилног друштва и заинтересоване појединце и појединке.

Процес израде и усвајања ЛАП-а за родну равноправност је транспарентан.

Радна група за израду Нацрта ЛАП-а формирана је 09.12.2020. Одлуком општинског већа бр.-06-162/20-15/11-17- уз поштовање родних принципа. Решењем продужен је радној групи продужен је рок за израду ЛАП-а.

Чланице и чланови радног тима су:

1. Председница - Јелена Ђорђевић – чланица општинског већа задужена за омладину и туризам
2. Координаторка: Зорица Соколов, секретарка Скупштине општине

3. Чланица: Сузана Милев, чланица Комисије за родну равноправност
4. Члан: Ивица Младенов, председник Комисије за родну равноправност
5. Чланица: Анђелка Бошков, представница Дома Здравља
6. Чланица: Катја Геров Димитров, група за ЛЕР
7. Чланица: Сандра Станимиров, председница Савета за младе
8. Чланица: Анита Марков, директорка Центра за социјални рад
9. Чланица: Катарина Симеонов, директорка ОШ „Христо Ботев“
10. Чланица: Мелита Стајић, пољопривреда и рурални развој,
11. Чланица: Марија Тодоров Манчић, РТ Цариброд,
12. Чланица: Ана Давитков, удружење Цариброд,
13. Чланица: Албена Милев, Народна библиотека „Детко Петров“
14. Члан: Бранислав Васов, Спортски савез Цариброд.

Прикупљање података, њихова обрада и анализа обављени су уз подршку локалних институција и организација. Као извори података коришћени су званични подаци Републичког завода за статистику, Одлуке, Решења и интерна документације Општинске управе Општине Димитровград, архиве и подаци основне и средње школе, НБ „Детко Петров“ и осталих партнерских организација.

Током израде ЛАП-а за родну равноправност одржана су три групна састанка, 4 индивидуална састанка са члановима радне групе, организован округли сто – фокус група са женама из различитих категорија у Димитровграду, и Фокус група са женама на селу – састанак одржан у селу Смиловци 29.04.2021. године, као и састанак са представницом удружења ”Независни женски центар” из Димитровграда.

Значајне савете и сугестије при изради ЛАП-а дале су Биљана Малетин и Зорица Скаун, консултанткиње и саветнице за родну равноправност са дугогодишњим искуством.

Јавност је била позвана да се укључи у израду ЛАП-а путем интернет презентације општине Димитровград, а сам процес ЛАП-а је промовисан кроз медијске објаве. Јавна расправа одржана је 16. јула 2021. године.

Примена политике једнаких могућности и родне равноправности подразумева употребу недискриминаторног, родно осетљивог језика.⁵ У недостатку стандардизоване терминологије родне равноправности, у Националној стратегији за родну равноправност 2015-2020 представљено је уједначено значење појединих израза који су коришћени и приликом израде овог ЛАП-а. Поједини појмови имају следеће значење:

- а) „род” означава друштвено успостављене улоге, положаје и статусе жена и мушкараца у јавном и приватном животу, а из којих услед друштвених, културних и историјских разлика проистиче дискриминација заснована на биолошкој припадности одређеном полу;
- б) „пол” се односи на биолошке карактеристике лица;
- в) „родна равноправност” подразумева равноправно учешће свих лица без обзира на родну припадност у свим областима друштвеног и приватног живота, као и њихов равноправан положај, једнаке могућности за остваривање својих права и једнаку корист од остварених резултата у складу са Уставом Републике Србије, општеприхваћеним правилима међународног права, потврђеним међународним уговорима и законима;

⁵ Национална стратегија за родну равноправност за период од 2016. до 2020. године са акционим планом за период од 2016. до 2018. године.

г) „родна равноправност у јавним политикама” подразумева да родна равноправност постаје део планирања, израде и примене јавних политика, закона, програма и мера; потребе, приоритети и специфични положај жена и мушкараца, укључујући рањиве групе, систематски се укључују у јавне политике и активно се разматрају њихови ефекти на положај жена и мушкараца, укључујући рањиве групе, у свим фазама (планирања, израде, примене, надзирања и вредновања) и на свим нивоима, уз равноправно учешће жена и мушкараца у овим процесима;

д) „родна перспектива” представља уважавање родних различитости у односној области јавне политике;

ђ) „родно осетљив језик” јесте језик родне равноправности;

е) „родно одговорно буџетирање” представља увођење начела родне равноправности у буџетски процес; подразумева родну анализу буџета и укључивање родне перспективе у све буџетске процесе и реструктурирање прихода и расхода са циљем унапређења родне равноправности;

ж) „рањива група” подразумева део становништва који има неке посебне карактеристике или се налази у ситуацији због које је изложен вишем ризику од дискриминације и дискриминаторског поступања од осталих.

2. АНАЛИЗА СТАЊА РОДНЕ РАВНОПРАВНОСТИ

2. 1. Општи демографски подаци:

Општина Димитровград се простире на 481 км², између 22°32' и 23°00' источне географске дужине, и 42°42' и 43°12' северне географске ширине. Административно припада Пиротском округу чији источни и југоисточни део обухвата. Граничи се са општинама Пирот и Бабушница, док се источним делом граничи са Републиком Бугарском. У целини то је брдско-планински крај кроз који је усечен део долине Нишаве, који је узан и кратак са правцем пружања југоисток-северозапад. Сам град је у средишту свог атара од 17,17 км². Димитровград је удаљен од Београда 360 км, од Ниша 96 км и од Софије 60 км.

Према попису из 1991. г општина Димитровград је имала 13.320 становника, а 2002. г. је имала 11.748 становника, што представља негативну стопу раста од 144 становника годишње. Изражена је миграција и смањење броја становника из године у годину.. Ова општина је једна од две општине у Србији, заједно са општином Босилеград где већинско становништво чине Бугари, иако према последњем попису становништва само чине највећу етничку групу у општини.

Према попису становништва из 2011. године, на територији општине Димитровград је живело укупно 10.118 особа, од тога је 4.978 женског рода, док је 5.140 мушког рода. Просечна старост код жена је 47,1, док је код мушкараца 45,8 година. У градској средини укупно живи 6.278 људи, од тога је 3.134 женског рода, док је 3.144 мушког рода. У осталим насељима је евидентирано 3.840 људи, од тога 1.844 жена и 1996 мушкараца.

Табела 1. Број становника, према полу и старости у општини Димитровград⁶

Регион Област Град Општина	По л	Укуп но	Старост																	Пуно о стан ов ни штво	
			0-4	5-9	10-14	15-19	20-24	25-29	30-34	35-39	40-44	45-49	50-54	55-59	60-64	65-69	70-74	75-79	80-84		85 и више
			Димитровград	с	10118	302	391	448	508	501	507	555	701	667	741	677	865	846	645		686
	м	5140	158	174	225	256	260	266	299	365	365	402	378	442	431	322	344	255	122	75	
	ж	4978	144	217	223	252	241	241	256	336	302	339	299	423	415	323	341	285	223	118	
Градска	с	6278	206	277	306	341	343	342	365	489	458	470	432	509	482	368	375	265	160	90	
	м	3144	109	116	149	172	177	174	192	248	246	243	232	255	237	189	187	130	65	35	

⁶ Републички завод за статистику, Република Србија <https://www.stat.gov.rs/>

	ж	3134	97	161	157	169	166	168	173	243	212	227	200	254	245	179	188	135	105	55
Остала	с	3840	96	114	142	167	158	165	190	212	209	271	245	356	364	277	311	275	185	103
	м	1996	49	58	76	84	83	92	107	119	119	159	146	187	194	133	158	125	67	40
	ж	1844	47	56	66	83	75	73	83	93	90	112	99	169	170	144	153	150	118	63

Слика 1. Приказ села у општини Димитровград према демографским особеностима

Извор: Стратегија развоја туризма општине Димитровград, 2008 - 2018

Табела 2. Женско становништво старо 15 и више година према старости, законском брачном статусу и броју живорођене деце у општини Димитровград

Регион Област Град - општина	Укупно	Није рађала	Жене које су рађале према броју живорођене деце						
			Свега	1	2	3	4		5 и више
Димитровград	4394	913	3481	779	2331	284	61	26	1,92
Неудата	755	694	61	36	18	5	1	1	1,57
Удата	2630	133	2497	532	1766	164	25	10	1,89
Удовица	843	57	786	154	484	104	32	12	2,08
Разведена	148	19	129	54	60	10	2	3	1,76
Непознато	18	10	8	3	3	1	1	-	2,00

*Број Рома према званичној статистици - мушкараца: 34, жена: 34 (укупно 68)

Старосна структура грађана ромске националности:

	Мушкарци	Жене
0-4 година	2	3
5-9 година	1	3
10-14 година	2	2
15-19 година	8	4
20-24 година	1	3
25-29 година	3	3
30-34 година	1	2
35-39 година	5	4
40-44 година	1	2
45-49 година	3	3
50-54 година	3	1
55-59 година	1	1
60-64 година	2	0
65-69 година	0	2
70-74 година	1	1
75-79 година	0	0
80 + година	0	0
	Укупно: 68	

2.2. Учешће жена у политичком и јавном животу

У политичком и јавном животу Србије жене нису довољно заступљене, иако постоје велики позитивни помаци, посебно на републичком нивоу. Међутим, ситуација је битно другачија када је реч о регионалном и локалном нивоу власти, где жене нису довољно заступљене на местима на којима је могуће остваривати већи утицај на креирање политика од значаја за целу заједницу. Највећа разлика у учешћу жена и мушкараца на националном нивоу је на највишој позицији у општинама/градовима, на позицији председника општине, односно градоначелника.⁷

Општинска управа

Општинска управа образована је као јединствен орган. У оквиру Општинске управе као јединственог органа образују се унутрашње организационе јединице за вршење сродних послова и Кабинет председника општине као посебна организациона јединице. Радом организационих јединица Општинске управе руководе:

Радом Одељења – руководилац Одељења, Одсеком – шеф Одсека, Групом – координатор Групе. Укупан број запослених у Општинској управи је: 44, од тога 30 жене и 19 мушкараца, од којих је 6 жена запослено на одређено време због повећања

---

⁷ Доброволни национални извештај Републике Србије о спровођењу агенде 2030 за одрживи развој, Влада Србије, 2019

обима посла. Начелник управе је мушкарац. Подаци за јун 2021. Извор: Општинска управа

Основне унутрашње организационе јединице: 4 жене и 2 мушкарца на позицији руководиоца.

Кабинет председника

Председник општине – мушкарац

Заменик председника општине – мушкарац

Помоћник председника општине - мушкарац

Шефица кабинета – жена

Секретарица - жена

Правобранилаштво

Функцију Општинског правобранилаштва обавља Општински правобранилац у складу са Уставом РС (“Службени гласник РС” бр. 98/2006), Законом о правобранилаштву (“Сл. гласник РС”, бр. 55/2014) Одлуком о Општинском правобранилаштву општине Димитровград (Сл. Лист Општине Димитровград бр. 22/19) и другим општим правним актима. Општинска правобранитељка је жена.

Општинско веће

Веће чине председник општине, заменик председника и Општинско веће које броји 5 чланова/ица, од којих су од 2020. године две жена и три мушкарца. Жене су у општинском већу задужене за области туризам и млади, социјална политика.

Скупштина општине

Број одборника и одборница: 29, од тога је 12 жена, а 17 мушкараца.

Председник скупштине је мушкарац. Заменик председника је мушкарац.

Секретар скупштине је жена.

Пословником Скупштине Општине Димитровград у Члану 5. предвиђено је да се именеце које означавају службене позиције, положаје и функције у Општини Димитровград користе у облику који изражава пол лица које је њихов носилац.

Скупштинске комисије, радна тела и савети:

1. **Одбор за административно – мандатана питања** – седам чланова и чланица, од тога су четири жене и три мушкарца, председница одбора је жена, заменик председнице је мушкарац („Службени лист општине Димитровград“ бр. 32, Решење Број: 06-86/2020-17/1-25, 20.08.2020. године)
2. **Одбор за прописе и управу** – седам чланова и чланица, од тога једна жена и шест мушкараца, председник одбора је мушкарац, заменик председника је мушкарац („Службени лист општине Димитровград“ бр. 34; Решење Број: 06-103/2020-17/2-8, 04.09.2020.)

3. **Одбор за локални економски развој, привреду и финансије** – седам чланова и чланица, од тога једна жена и шест мушкараца; председник одбора је мушкарац, заменик председника је мушкарац („Службени лист општине Димитровград“ бр. 34, Решење Број: 06-103/2020-17/2-10, 04.09.2020. године)
4. **Одбор за друштвене делатности** – седам чланова и чланица, од тога пет жена и два мушкараца, председник одбора је мушкарац, заменица председника је жена („Службени лист општине Димитровград“ бр. 34, Решење Број: 06-103/2020-17/2-12, 04.09.2020. године)
5. **Одбор за урбанизам, грађевинарство и стамбено-комуналне делатности** – седам чланова и чланица, од тога две жене и пет мушкараца, председник одбора је мушкарац, заменик председника је мушкарац („Службени лист општине Димитровград“ бр. 34, Број: 06 - 103/2020-17/2-14, 04.09.2020. године)
6. **Одбор за пољопривреду, рурални развој и заштиту животне средине** - седморо чланова, сви мушкарци, председник је мушкарац, заменик председника је мушкарац („Службени лист општине Димитровград“ бр. 34, Решење Број: 06-103/2020-17/2-16, 04.09.2020. године)
7. **Одбор за социјална питања** – седам чланова, од тога пет жена и два мушкараца, председник је мушкарац, заменица председника је жена („Службени лист општине Димитровград“ бр. 34, Решење Број: 06-103/2020-17/2-18, 04.09.2020. године)
8. **Комисија за родну равноправност** – седам чланова и чланица, од тога четири жене и три мушкараца, председник комисије је мушкарац, заменица председника је жена („Службени лист општине Димитровград“ бр. 34, Решење Број: 06-103/2020-17/2-20, 04.09.2020. године)
9. **Савет за праћење примене Етичког кодекса** – седам чланова и чланица, од тога пет жена и два мушкараца, председница савета је жена, заменик председнице је мушкарац („Службени лист општине Димитровград“ бр. 34, Решење Број: 06-103/2020-17/2-22, 04.09.2020. године)
10. **Кориснички савет јавних служби** – седам чланова и чланица, од тога три жене и четири мушкараца, председник савета је мушкарац, заменик председника је мушкарац („Службени лист општине Димитровград“ бр. 34, Решење Број: 06-103/2020-17/2-24, 04.09.2020. године)
11. **Савет за здравље** – седам чланова и чланица, од тога четири жене и три мушкараца, председник савета је мушкарац, заменица председника је жена („Службени лист општине Димитровград“ бр. 34, Решење Број:06-103/2020-17/2-27, 04.09.2020. године)
12. **Савет за младе** – седам чланова, од тога две жене и пет мушкараца, председница Савета је жена, заменик председнице је мушкарац („Службени лист општине Димитровград“ бр. 34, Решење Број: 06-103/2020-17/2-28, 04.09.2020. године)

Од укупно 12 сталних радни тела скупштине, три тела имају председнице, док девет председнике, укључујући и председника Комисије за родну равноправност.

Јавна предузећа и установе

Општина је оснивач само једног јавног предузећа "Комуналац" - директор је мушкарац

Општина је суоснивач једног јавног предузећа "Регионална депонија Пирот" - директор је мушкарац

Општина је оснивач следећих установа:

- "Спортско туристички центар Цариброд" - директор је мушкарац
- Народна библиотека "Детко Петров" - директор је жена
- Центар за културу - директор је мушкарац
- Предшколска установа "8. септембар" – директорка је жена
- Дом здравља - директор је мушкарац.
- Центар за социјални рад - директорка је жена

Месне заједнице и савети

На територији општине Димитровград постоје 42 месне заједнице које су организоване у 23 Савета месних заједница. Сви председници Савета месних заједница до 2021. године били су мушкарци. На изборима 2021. године, изабране су две председнице савета месних заједница.

Према извештају о коначним резултатима избора за чланове Савета месних заједница општине Димитровград из 2021. године, учешће жена је следеће:

1. Савет МЗ Поганово, Бански Дол и Планиница, петоро чланова, од тога једна жена и четири мушкараца; председник мушкарац
2. Савет МЗ Градиње и Бачево, петоро чланова, нема жена чланица; председник мушкарац
3. Савет МЗ Белеш и Прача, седам чланова, од тога две жене и петоро мушкараца; председник мушкарац
4. Савет МЗ Барје, Било и Верзар, три члана, нема жена чланица; председник мушкарац
5. Савет МЗ Изатовци, Каменица и Браћевци, петоро чланова, нема жена чланица; председник мушкарац
6. Савет МЗ Бребевница и Мазгош, петоро чланова, од тога једна жена и четири мушкараца; председник мушкарац
7. Савет МЗ Доња Невља, три члана, нема жена чланица; председник мушкарац
8. Савет МЗ Горња Невља, три члана, једна жена и два мушкарца; председник мушкарац
9. Савет МЗ Височки Одоровци и Гуленовци, петоро чланова, од тога једна жена и четири мушкараца; председник мушкарац
10. Савет МЗ Доњи Криводол, Горњи Криводол, Влковија и Бољев дол, петоро чланова, нема жена чланица; председник мушкарац
11. Савет МЗ Скрвеница и Врапча, три члана, нема жена чланица; председник мушкарац
12. Савет МЗ Гојин Дол, петоро чланова, две жене и три мушкарца, **председница је жена**
13. Савет МЗ Жељуша и Грапа, девет чланова, од тога две жене и седам мушкараца; председник мушкарац
14. Савет МЗ Димитровград и Паскашија, једанаест чланова, од тога пет жена и шест мушкараца; председник мушкарац

15. Савет МЗ Драговита, три члана, једна жена и два мушкарца, председник мушкарац
16. Савет МЗ Искровци и Петачинци, три члана, нема жена чланица; председник мушкарац
17. Савет МЗ Куса Врана, петоро чланова, нема жена чланица; председник мушкарац
18. Савет МЗ Лукавица и Сливница, седморо чланова, две жене и пет мушкарца, председник мушкарац
19. Савет МЗ Протопопинци и Мојинци, петоро чланова, од тога три жене и два мушкарца, **председница је жена**
20. Савет МЗ Радејна и Петерлаш, петоро чланова, нема жена чланица, председник мушкарац
21. Савет МЗ Сенокос, три члана, председник мушкарац
22. Савет МЗ Смиловци, петоро чланова, једна жена чланица, четири мушкарца, председник мушкарац
23. Савет МЗ Трнски Одоровци, петоро чланова, нема жена чланица; председник мушкарац

У самом извештају статистички подаци о броју гласача и гласачица нису уродњени, те се не може добити податак који проценат жена учествује у гласању.

2.2. Анализа јавних политика

Закон о равноправности полова дефинише обавезу надлежног органа ЈЛС да се у процесу усвајања развојних планова и других аката, разматрају мере и активности које су у функцији равноправности полова и остваривања једнаких могућности.

Родна равноправност је у основи одрживог развоја уз укљученост свих, чији крајњи циљ јесте побољшање квалитета живота грађана и грађанки. Принцип родне равноправности мора да буде интегрисан у логику развоја свих друштвених области, не само да би се омогућила равноправност између мушкараца и жена, већ да би развој уопште био могућ.⁸

Закон о планском систему Р. Србије ("Службени гласник РС", бр.30,2018.) дефинише **јавне политике** као правце деловања Републике Србије и правци деловања аутономне покрајине и јединице локалне самоуправе (у даљем тексту: локална власт), у одређеним областима, ради постизања жељених циљева на нивоу друштва.

Овим законом се уређује плански систем Републике Србије, односно управљање системом јавних политика и средњорочно планирање, врсте и садржина планских докумената које у складу са својим надлежностима предлажу, усвајају и спроводе сви учесници у планском систему, међусобна усклађеност планских докумената, поступак утврђивања и спровођења јавних политика и обавеза извештавања о спровођењу планских докумената, као и сходна примена обавезе спровођења анализе ефеката на прописе и на вредновање учинака тих прописа.

Врсте планских докумената су:

- документи развојног планирања;
- документи јавних политика, и

---

⁸ Женска платформа за развој Србије

- остали плански документи.

У процесу управљања системом јавних политика, приликом израде и спровођења планских докумената поштују се следећа начела (Члан 3, Закона о планском систему):

- начело економичности,
- начело финансијске одрживости
- начело реалистичности
- начело релевантности и поузданости
- начело конзистентности и усклађености
- начело континуитета планирања
- начело пропорционалности
- начело превенције и предострожности
- **начело једнакости и недискриминације** - које подразумева да се приликом израде и спровођења планских докумената поштују људска и мањинска права и слободе гарантоване Уставом и законом;
- начело координације и сарадње
- начело јавности и партнерства
- начело одговорности
- начело временске одређености
- **начело интегралности и одрживог раста и развоја** - које подразумева да се приликом израде и спровођења планских докумената узимају у обзир захтеви заштите животне средине, борбе против климатских промена, ублажавање ефеката климатских промена и прилагођавања климатским променама, спречавања прекомерног коришћења природних ресурса, повећања енергетске ефикасности и искоришћавања обновљивих извора енергије и смањења емисија гасова са ефектом „стаклене баште”, **њихови ефекти на друштво, посебно на локалне заједнице, њихов развој и посебности, осетљиве категорије становништва, родну равноправност, као и борбе против сиромаштва.**

Садржина докумената развојног планирања регулисана је Уредбом о обавезним елементима плана развоја аутономне покрајине и јединице локалне самоуправе "Службени гласник РС", број 107 од 14. августа 2020.

Предуслов за жељену хоризонталну димензију равноправности полова приликом развојног планирања и креирања јавних политика, јесте спровођење анализе родне равноправности приликом Анализе и прегледа постојећег стања.

Анализа ефеката на друштво дефинисана је Чланом 27. Уредбе о методологији управљања јавним политикама, анализи ефеката јавних политика и прописа и садржају појединачних докумената јавних политика_ 8_2019-79 -

- Анализом ефеката на друштво сагледавају се значајни позитивни и негативни директни и индиректни ефекти опција јавне политике на различите категорије становништва, а нарочито на осетљиве категорије појединаца или група појединаца чија се ситуација може погоршати услед спровођења мера јавне политике, као и на остваривање принципа родне равноправности.

- Разматрање ефеката на друштво посебно је значајно приликом усвајања јавних политика у областима конкурентности, социјалне заштите, образовања, здравства, урбанизма, просторног планирања и грађевинарства, као и у свим другим областима у којима се остварује директан или индиректан утицај на становништво.
- Сагледавањем ефеката на родну равноправност треба да се процени постојање утицаја на родну равноправност, са посебним освртом на пол који је мање заступљен.

Закон о буџетском систему Р. Србије. Члан 2. 58в) Родно одговорно буџетирање представља увођење принципа родне равноправности у буџетски процес, што подразумева родну анализу буџета и реструктурирање прихода и расхода са циљем унапређења родне равноправности;

Предлог финансијског плана директних корисника средстава буџета Републике Србије
Члан 37 - На основу упутства за припрему нацрта буџета Републике и средњорочних планова, директни корисници буџетских средстава израђују предлог средњорочног и финансијског плана. Предлог финансијског плана из става 1. овог члана између осталог обухвата и родну анализу расхода и издатака;

Упутство за припрему буџета локалне власти Члан 40 По добијању Фискалне стратегије, локални орган управе надлежан за финансије доставља директним корисницима средстава буџета локалне власти упутство за припрему буџета локалне власти. Упутство из става 1. овог члана садржи:

7) начин на који ће се у образложењу исказати родна анализа буџета локалне власти;

Општина Димитровград у досадашњем периоду није креирала и усвојила Акциони план за постизање родне равноправности, док је у другим стратегијама и акционим плановима делимично укључена, кроз представљање опште статистике о популацији укључујући и опште податке о полу. Стратегија одрживог развоја Димитровграда од 2010 до 2020. године приказује родно разврстане податке, као и поједине мере и индикаторе за спровођење Акционог плана које се односе на женску популацију и осетљиве категорије друштва (Учешће женске популације у укупном броју студената, стопа незапослености жена, младих, Насиље над женама и децом, Подршка породицама и повећање natalитета).

Тренутно важећа Стратегија руралног развоја препознаје потребу побољшања услова живота на селу, али не и посебно сагледане родне потребе и мере. Мере предвиђене овим документима ће додатно бити разрађене и са аспекта родне равноправности кроз развој ЛАП за родну равноправност.

Генерално, ниједан документ није у потпуности уродњен, са претходно утврђеном родном анализом тренутног стања, „ex ante“ анализом.

Одлука о приступању израде Плана развоја општине Димитровград за период 2022 – 2028. година усвојена је на седници Скупштине Општине Димитровград 19.02.2021. године. Решењем о образовању **координационог тима за израду Плана развоја општине Димитровград за период 2022 – 2028. година именовано је 7 чланова тима, од којих је 6 мушкараца и једна жена.**

Такође родно одговорно буџетирање се не примењује у потпуности већ је приметна делимична примена у појединим Програмима (Образовање – Основна школа Христо Ботев, Туризам, Млади). Општинска управа није доносила Планове за поступно увођење родно одговорног буџетирања.

2.3. Равноправност на тржишту рада и предузетништво

На глобалном нивоу, као и у Србији, жене често раде у занимањима која се не вреднују као занимања у којима су више заступљени мушкарци, мање су плаћене, имају мање могућности за рад и мања је вероватноћа да ће се наћи на водећим положајима или да буду власнице фирми. У складу са националном стратегијом родне равноправности, жене у Србији проводе 5 сати дневно извршавајући неплаћене послове као што су на пример брига о деци и старијима или разно-разни кућни послови. Број сати који мушкарци проводе на овим пословима је 3 сата. Све ово има за последицу да се жене налазе у лошијим финансијским условима, имају мање могућности и тиме мању слободу избора од мушкараца. Присутна је промена у позитивном смеру, али ако се настави овом динамиком, биће потребно 257 година да жене и мушкарци, на светском нивоу, уживају једнаке економске услове.⁹

Родна равноправност подразумева да се људски капитал ефикасније користи и тиме позитивно утиче на раст, иновације и економију. Европски институт за родну равноправност (ЕИГЕ) наглашава да већа једнакост у ЕУ може повећати БДП, допринети вишем нивоу запослености и продуктивности, и решити изазове са којима се суочава све старије становништво. Даље, она повећава регионалну атрактивност и може да повећа профитабилност у привредним друштвима. Ово последње је нешто што је подржано и истраживањима која показују да компаније у којима је присутна већа једнакост у погледу родне заступљености на руководећим положајима, остварују већи профит и раст.

Незапосленост, односно проблем запошљавања представља највећи проблем у општини и у директној је зависности са свим проблемима везаних за становништво. Након одласка у стечај ГИД-а, "Металца", "Сточара" и других мањих друштвених предузећа већина активног становништва остаје без посла. Проблем постаје још значајнији ако се узме у обзир чињеница да се ради о старијој и неквалификованој групи радноспособног становништва. Број радно способног становништва у Димитровграду у сталном је опадању, док је удео радно способног становништва значајно мањи у односу на Републику Србију.

Као што се наводи у Акционом плану запошљавања општине Димитровград за период од 2021. до 2023. године, регион источне и јужне Србије, према подацима РСЗ о висини БДП за овај регион, бележи раст и у 2019. години у односу на претходну, али у односу на просек Србије заостаје. Висина БДП по глави становника региона сада износи 63,8% БДП-а, а скоро три пута мањи од Београдског региона. Такође, просечна зарада без пореза и доприноса у општини Димитровград, према реалној куповној моћи тј. према ценама из 2008. године, је у паду после 2008. године и потом у стагнацији и расту пред крај посматраног периода, да би тек у претходној 2020. години, реални ниво просечне зараде у Димитровграду достигла предкризни ниво из 2008. године.

Акциони план запошљавања општине Димитровград за период од 2021. до 2023 године приказује анализу стопе незапослености према стручној спреми, као и приказ броја теже запошљивих категорија, али без родне статистике и приказа учешћа жена у тим подацима. Жене, као теже запошљива категорија препозната и у Националној стратегији запошљавања требале би заузимају значајнију категорију у локалном акционом плану запошљавања, уз обавезну родну статистику.

---

⁹ Смернице за аргументацију родне равноправности, Мрежа шампиона родне равноправности 2021

Према подацима Националне службе за запошљавање од марта месеца 2021. године укупан број незапослених особа из Димитровграда на евиденцији НСЗ износио је 1,183 особе, од тога 569 жена тј. 48,09 %.

Највећи број незапослених жена на евиденцији је из категорије са завршеном основном школом, затим са средњим образовањем у трајању од четири године (Табела 4.).

Укупан број младих жена од 15 до 29 година на евиденцији незапослених је 87, што је 49,7% од укупног броја незапослених младих 175, што указује на равномерну незапосленост младих по полу. (Табела 5.)

Укупан број жена преко 45 особа које се налазе на евиденцији службе за запошљавање износи 295, што је 45,24 % од укупног броја незапослених, што указује на знатно већи број мушкараца на евиденцији.

Табела бр 3. Подаци о незапослености и запошљавању по општинама током марта 2021. године, Извор: НСЗ

Назив округа / Назив општине	Стање на крају месеца												
	Незапослена лица		Новопријављени		Пријављене потребе за запошљавањем			Запошљавање					
	Укупно	Жене	Укупно	Жене	Укупно	Неодређено	Одређено	Укупно	Жене	Неодређено	Одређено	Укупно	Жене
Бабушница	1.406	630	58	25	9	0	9	0	0	0	0	0	0
Бела Паланка	2.056	966	81	35	2	2	0	0	0	0	0	0	0
Димитровград	1.183	569	88	33	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Пирот	5.621	3.295	532	300	80	19	61	0	0	0	0	0	0
Пиротски округ УКУПНО	10.266	5.460	759	393	91	21	70	0	0	0	0	0	0

Табела бр 4. Незапослена лица према степену стручне спреме, полу и општинама на крају марта 2021. године, Извор: НСЗ

Назив округа / Назив општине		Димитровград	Пиротски округ
Укупно	Укупно	1.183	10.266
	Жене	569	5.460
I	Укупно	412	3.538

	Жене	199	1.800
II	Укупно	33	177
	Жене	11	82
III	Укупно	229	2.654
	Жене	86	1.212
IV	Укупно	372	2.628
	Жене	191	1.502
V	Укупно	3	24
	Жене	0	6
VI	Укупно	82	585
	Жене	52	417
VII-1	Укупно	49	655
	Жене	29	439
VII-2	Укупно	3	4
	Жене	1	2
VIII	Укупно	0	1
	Жене	0	0

Табела 5. Незапослена лица према старосној структури, полу и општинама на крају марта 2021. године; Извор: НСЗ

Назив округа / Назив општине	Димитровград	П И Р О Т С К И О К Р У Г
------------------------------	--------------	---

УКУПНО	УКУПНО	1.183	10.266
	ЖЕНЕ	569	5.460
15-19	УКУПНО	17	245
	ЖЕНЕ	6	101
20-24	УКУПНО	57	750
	ЖЕНЕ	23	395
25-29	УКУПНО	101	950
	ЖЕНЕ	58	564
30-34	УКУПНО	125	920
	ЖЕНЕ	69	552
35-39	УКУПНО	103	960
	ЖЕНЕ	50	563
40-44	УКУПНО	128	1.044
	ЖЕНЕ	68	584
45-49	УКУПНО	155	1.170
	ЖЕНЕ	78	670
50-54	УКУПНО	165	1.350
	ЖЕНЕ	76	753
55-59	УКУПНО	182	1.664
	ЖЕНЕ	95	835
60-65	УКУПНО	150	1.213
	ЖЕНЕ	46	443

Слика 2. Број лица укључених лица у мере АПЗ (НСЗ и ЛАПЗ суфинансирање)

Број лица укључених лица у мере АПЗ (НСЗ и ЛАПЗ суфинансирање)			период Јануар - децембар 2019. године										период Јануар - децембар 2020. године									
			2610 - Одељење за посредовање у запошљавању и планирање каријере		2011 - Имплементација Димитровград		2612 - Имплементација Будимина		2613 - Имплементација Бела Паланка		2600 - Финансијала Пирот		2610 - Одељење за посредовање у запошљавању и планирање каријере		2011 - Имплементација Димитровград		2612 - Имплементација Будимина		2613 - Имплементација Бела Паланка			
			УКУПНО	ЖЕНЕ	УКУПНО	ЖЕНЕ	УКУПНО	ЖЕНЕ	УКУПНО	ЖЕНЕ	УКУПНО	ЖЕНЕ	УКУПНО	ЖЕНЕ	УКУПНО	ЖЕНЕ	УКУПНО	ЖЕНЕ	УКУПНО	ЖЕНЕ		
1.3 - МЕРЕ АКТИВНОГ ТРАЖЕЊА ПОСЛА	1.3.1 - Клуб за тражење посла	62	61	29	18	31	16	0	0	142	95	30	26	0	0	0	0	0	0			
	1.3.1.1 - Клуб за тражење посла	62	61	29	18	31	16	0	0	142	95	30	26	0	0	0	0	0	0			
	1.3.2 - Обука за активно тражење посла - АТПП	188	116	94	49	55	27	109	42	446	234	159	88	64	33	65	24	5	0			
	1.3.2.1 - Обука за активно тражење посла - АТПП	188	116	94	49	55	27	109	42	446	234	159	88	64	33	65	24	5	0			
	1.3.3 - Тренинг самофикасноста	66	47	12	6	12	11	0	0	92	64	35	28	1	1	0	0	0	0			
	1.3.3.1 - Тренинг самофикасноста	66	47	12	6	12	11	0	0	92	64	35	28	1	1	0	0	0	0			
	1.3.4 - Мотивационо - активациона обука за Рене	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0			
	1.3.4.1 - Мотивационо - активациона обука за Рене	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0			
	1.3.5 - Мотивационо-активациона обука за лица без квалификација и нискоквалификована лица	72	39	87	39	30	18	73	34	262	130	96	47	60	33	40	21	5	0			
	1.3.5.1 - Мотивационо-активациона обука за лица без квалификација и нискоквалификована лица	72	39	87	39	30	18	73	34	262	130	96	47	60	33	40	21	5	0			
	1.3.6 - Регионална за превладање стреса услед губитка посла	22	20	0	0	0	0	12	9	34	29	13	8	0	0	0	0	0	0			
	1.3.6.1 - Регионална за превладање стреса услед губитка посла	22	20	0	0	0	0	12	9	34	29	13	8	0	0	0	0	0	0			
	1.3.9 - Остале обуке у организацији Посредовања	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0			
1.3.9.1 - Остале обуке у организацији Посредовања	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0				
1.3 - МЕРЕ АКТИВНОГ ТРАЖЕЊА ПОСЛА	432	283	222	112	128	72	194	85	976	552	333	197	125	67	105	45	15	0				
1.4 - САЈАМ ЗАПОШЉАВАЊА	1.4 - САЈАМ ЗАПОШЉАВАЊА	895	513	76	39	73	36	308	144	1.352	732	0	0	0	0	0	0	0				
	1.4 - САЈАМ ЗАПОШЉАВАЊА	895	513	76	39	73	36	308	144	1.352	732	0	0	0	0	0	0	0				
2 - ПРОГРАМИ ДОДАТНОГ ОБРАЗОВАЊА И ОБУКЕ	2.2 - ОБУКЕ	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0				
	2.2.1 - Функционално основно образовање	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0				
	2.2.2 - Превалификација/ревалификација	40	23	0	0	9	9	0	0	49	32	4	0	0	0	0	0	0				
	2.2 - ОБУКЕ	40	23	0	0	9	9	0	0	49	32	4	0	0	0	0	0	0				
	2.3 - СТРУЧНО ОСПОСОБЉАВАЊЕ И УСАВЊАВАЊЕ	2	2	1	1	0	0	1	0	4	3	9	6	0	0	0	0	0				
	2.3.1 - Приправници и волонтери	2	2	1	1	0	0	1	0	4	3	9	6	0	0	0	0	0				
	2.3.4 - Стручна пракса	58	45	4	4	10	7	8	6	80	62	47	38	3	3	10	8					
	2.3.5 - Специјалне пратничке знања	2	0	0	0	0	0	8	4	10	4	3	2	1	1	0	0					
	2.3.6 - Оспособљавање за самостални рад - Моја прва плата	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	126	80	10	7	17	11					
	2.3 - СТРУЧНО ОСПОСОБЉАВАЊЕ И УСАВЊАВАЊЕ	62	47	5	5	10	7	17	10	94	69	185	126	14	11	27	19					
2 - ПРОГРАМИ ДОДАТНОГ ОБРАЗОВАЊА И ОБУКЕ	102	70	5	5	19	16	17	10	143	101	189	126	14	11	27	19						

Број лица укључених лица у мере АПЗ (НСЗ и АПЗ субфинансирање)	период јануар - децембар 2019. године										период јануар - децембар 2020. године									
	2610 - Одељење за пословање у запошљавању и планирање каријере		2611 - Истопшта Димитровград		2612 - Истопшта Бабушница		2613 - Истопшта Бела Паланка		2600 - Филијала Пирот		2610 - Одељење за пословање у запошљавању и планирање каријере		2611 - Истопшта Димитровград		2612 - Истопшта Бабушница		2613 - Истопшта Паланка			
	Укупно	Жене	Укупно	Жене	Укупно	Жене	Укупно	Жене	Укупно	Жене	Укупно	Жене	Укупно	Жене	Укупно	Жене	Укупно	Жене		
2 - ПРОГРАМИ ДОДАТНОГ ОБРАЗОВАЊА И ОБУКЕ	102	70	5	5	19	16	17	10	143	101	189	126	14	11	27	19	4	2		
3.2.1 - Субвенције за самозапошљавање	92	44	2	0	12	5	9	6	115	55	66	37	3	2	6	2				
3.2.1.1 - Субвенција за самозапошљавање	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0				
3.2.1.2 - Субвенција за отварање нових радних места	92	44	2	0	12	5	9	6	115	55	68	37	3	2	6	2				
3.2.2 - Субвенције за запошљавање	18	6	26	12	7	3	22	9	73	32	19	7	24	14	8	2	2	2		
3.2.2.1 - Субвенција за запошљавање корисника новчане накнаде	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0				
3.2.2.2 - Субвенција за запошљавање корисника новчане накнаде	18	6	26	12	7	3	22	9	73	32	19	7	24	14	8	2	2	2		
3.2.2 - Субвенције за запошљавање	110	52	28	12	19	8	31	15	188	87	87	44	27	16	14	4	3			
3.3 - СУБВЕНЦИЈА ДОПРИНОСА ЗА ОСО	0	0	0	0	0	0	1	0	1	0	0	0	0	0	0	0				
3.3.1 - по чл 45. Закона о доприносима...	0	0	0	0	0	0	1	0	1	0	0	0	0	0	0	0				
3.3.1 - по чл 45. Закона о доприносима...	0	0	0	0	0	0	1	0	1	0	0	0	0	0	0	0				
3.3 - СУБВЕНЦИЈА ДОПРИНОСА ЗА ОСО	0	0	0	0	0	0	1	0	1	0	0	0	0	0	0	0				
3.5 - Јавни радови	25	5	63	31	58	13	26	11	172	60	12	1	70	40	72	20	2			
3.5.1 - Јавни радови	25	5	63	31	58	13	26	11	172	60	12	1	70	40	72	20	2			
3.5 - Јавни радови	25	5	63	31	58	13	26	11	172	60	12	1	70	40	72	20	2			
3.7 - Подстицај за запошљавање	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0				
3.7.1 - Подстицај за запошљавање корисника новчане накнаде	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0				
3.7.1 - Подстицај за запошљавање корисника новчане накнаде	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0				
3.7.1 - Подстицај за запошљавање корисника новчане накнаде	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0				
3.7.1 - Подстицај за запошљавање корисника новчане накнаде	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0				
3.8 - Субвенције ОСИ - Посредовање	5	3	0	0	1	0	3	1	9	4	10	5	0	0	0	0				
3.8.1 - Субвенција зараде за ОСИ без радног искуства	5	3	0	0	1	0	3	1	9	4	10	5	0	0	0	0				
3.8.1.1 - Субвенција зараде за ОСИ без радног искуства	5	3	0	0	1	0	3	1	9	4	10	5	0	0	0	0				
3.8.2 - Рефундација примерених трошкова прилагођавања радног места	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0				
3.8.2 - Рефундација примерених трошкова прилагођавања радног места	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0				
3.8.2 - Рефундација примерених трошкова прилагођавања радног места	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0				
3.8.3 - Рефундација трошкова зараде - Радна асистенција	1	0	0	0	0	0	0	0	1	0	1	1	0	0	0	0				
3.8.3 - Рефундација трошкова зараде - Радна асистенција	1	0	0	0	0	0	0	0	1	0	1	1	0	0	0	0				
3.8.3 - Рефундација трошкова зараде - Радна асистенција	1	0	0	0	0	0	0	0	1	0	1	1	0	0	0	0				
3.8.3 - Рефундација трошкова зараде - Радна асистенција	1	0	0	0	0	0	0	0	1	0	1	1	0	0	0	0				
3.8 - Субвенције ОСИ - Посредовање	6	3	0	0	1	0	3	1	10	4	11	6	0	0	0	0				
Total	1.570	926	394	199	296	145	580	266	2.842	1.536	632	374	236	134	218	88	24	4		

Према подацима Националне службе за запошљавање, филијала Пирот, у току 2019. године субвенције за запошљавање искористило је двојица мушкараца и ниједна жена, док је у 2020. години тај број повећан, три особе мушког пола и две особе женског пола искористиле су мере за самозапошљавање. У оквиру мере субвенција послодавцима у току 2019 године запошљено је 26 људи, од тога 12 жена, а у 2020. години 24 особе, од тога 12 жена. У оквиру јавних радова у току 2019 године запослене су 63 особе, од тога 31 жена, док је у току 2020. године од укупно 70 особа, 40 особа женског пола.

У Акционом плану запошљавања општине Димитровград за период од 2021. до 2023 године се наводи да у општини Димитровград влада највеће интересовање за мере стручне праксе, запошљавања теже запошљивих категорија, самозапошљавање и јавне радове. Актуелно стање по питању незапослених из категорије теже запошљивих на које се мере у највећем делу односе су:

Теже запошљиве категорије	
Особе са инвалидитетом	21
Млади до 30 година	175
Дугорочно незапослени	683
Корисници НСЗ	142
Технолошки вишкови	52
Самохрани родитељи	20
Роми	27
Остале угрошене категорије	575
Укупно све угрошене категорије	1,132
Укупан бр незапослених	1,182

Подаци нису разврстани по полу.

2.4. Родна равноправност у систему формалног образовања и васпитања

Предшколска установа „8 септембар“ има три организационе целине: у граду - „Пчелица“, „Лептирић“ и у Жељуши - „Колибри“. Директорка предшколске установе у 2021 години је жена.

Основна школа „Христо Ботев” - Централна школа ради у школској згради на ул. Христо Ботев и има истурена одељења која раде у сеоским школама: у селу Жељуша, Трнски Одоровци и Драговита.

Школске 2020/21 школа има 447 ученика од тога 223 девојчица и 224 дечака.

Директорка школе у 2021. години је жена. Укупан број запослених у ОШ „Христо Ботев“ је 73 радника, од којих је 14 мушкарца и 59 жене. Квалификациона структура запослених приказана је у Табели 3. Преглед радних места и број запослених приказан је у Табели 4.

Табела 3. Квалификациона структура запослених

Степен стручне спреме	Број запослених	М / Ж
VII	48	6/42
VI	3	1/3
V	-	
IV	4	1/3
III	3	3/0
I	15	3/12
Укупно	73	

Табела 4. Преглед радних места и број запослених

Назив радног места	Број запослених	М/Ж
Директор	1	
Наставник разредне наставе	15	ж
Наставник у продуженом боравку	2	ж
Наставник предметне наставе	29	7 м/22ж
Педагог	1	Ж
Психолог	1	Ж
Библиотекар	1	Ж
Секретар	1	Ж
Шеф рачуноводства	1	Ж
благајник/финансијско-административни радник	1	М
Домар/мајстор одржавања/руковац парним котлом	2	М
Домар/мајстор одржавања	1	М
Кувар/посластичар	2	Ж
Чистач	15	3м/12ж
Укупно	73	

Број запослених у који су радном односу у гимназији је укупно 51, од тога 27 жена и 24 мушкараца. Укупан број наставног особља је 37, од тога 21 жена и 16 мушкараца. Ненаставно особље чине 14 особа, од тога 6 жена и 8 мушкараца. Директор школе у 2021. години је мушкарац.

Укупан број ученика у гимназији „Свети Кирило и Методије“ у школској 2020/2021 години је 228 ученика. Од тога 146 девојчица и 82 дечака.

Табела 7. Укупан број ученика у гимназији „Свети Кирило и Методије“ у школској 2020/2021 години

Од тога по разредима:

1-1	Укупно: 25	ученика: 7	ученица: 18
1-2	Укупно: 9	ученика: 4	ученица: 5
1-3	Укупно: 9	ученика: 4	ученица: 5
Први разред: 43		15	28
2-1	Укупно: 20	ученика: 10	ученица: 10
2-2	Укупно: 22	ученика: 7	ученица: 15
2-3	Укупно: 9	ученика: 1	ученица: 8
2-4	Укупно: 10	ученика: 4	ученица: 6
Други разред: 61		22	39
3-1	Укупно: 15	ученика: 6	ученица: 9
3-2	Укупно: 15	ученика: 5	ученица: 10
3-3	Укупно: 11	ученика: 4	ученица: 7
3-4	Укупно: 10	ученика: 4	ученица: 6
Трећи разред: 52		21	31
4-1	Укупно: 20	ученика: 11	ученица: 9
4-2	Укупно: 17	ученика: 2	ученица: 15
4-3	Укупно: 18	ученика: 5	ученица: 13
4-4	Укупно: 17	ученика: 6	ученица: 11
Четврти разред: 72		24	48

У Бачком парламенту је приметно знатно веће учешће и активност девојчица. Од укупно 30 ученика и ученица, 25 су девојчице, а свега 5 дечака.

Статистички гледано, жене су у Србији образованије од мушкараца, али је присутна родна сегрегација у погледу образовних профила - на пример, жене и девојчице су још увек недовољно заступљене у СТЕМ областима (наука, технологија, инжењерство и математика), док су дечака недовољно заступљени у друштвеним наукама. Са друге стране, овим се не унапређује положај жена и девојчица на тржишту

рада. Последице норми у погледу мушкости такође су присутне и имају негативан утицај на успех дечака у школи.¹⁰

У Димитровградским предшколским и школским образовним установама присутна је већа запосленост жена, што се и поклапа са чињеницом да су жене заступљеније у хуманистичким, друштвеним и слабије плаћеним пословима.

Кроз анализу укључености дечака и девојчица у рад ђачког парламента или друге школске активности које не обухватају спорт, већа је заинтересованост и присутност девојчица, што такође указује на потребу оснаживања дечака у одређеним друштвеним и социјалним активностима.

2.5. Родна равноправност у систему здравствене заштите

Светска здравствена организација је објавила извештај који указује на чињеницу да постоји веза између родних норми и изложености факторима ризика када је реч о здрављу као и тражењу помоћи из здравствених разлога. Интеракције са системом здравствене заштите, укључујући дијагностиковање, лечење и исходе, такође варирају у односу на пол. Истрага коју је спровела шведска влада у погледу родне равноправности указује на сличне везе, на пример да жене добијају лошију кардиолошку негу јер је нега развијена у односу на симптоме срчаног удара код мушкараца и да депресија код мушкараца није дијагностикована као резултат очекивања придржавања нормама мушкости.¹¹

Основне послове у области примарне здравствене заштите обавља Дом здравља. Издвојене јединице Дома здравља (амбуланте) налазе се у селима Смиловци, Изатовци, Трнски Одоровци, Поганово и Доња Невља. У њима се пружају услуге из области опште медицине.

У општини се налазе Центар за социјални рад и Дом за старе и пензионере. Дом за старе и пензионере има регионални карактер. Има око 90 корисника, што је уједно и његов капацитет.

Према подацима Дома Здравља из Димитровграда, број осигураника на територији Општине Димитровград износи 9.066. Осигураници нису подељени по полу, на основу осигурања, једина је подела по годинама старости. Из електронског картона Дом здравља евидентира само осигуранике који се лече.

Дом Здравља Димитровград води евиденцију о броју корисника по изабраном лекару, као и колико има пацијената женског или мушког пола који се лече код одређеног лекара. Подаци су разврстани и по старосној структури.

Укупан број корисника који се лече код изабраних лекара је 6.481, од чега је 3.229 жена и 3.252 мушкараца. Занимљива чињеница је да се код жене лекара лечи два пута више жена него мушкараца.

На територији општине не постоји насеље коме није доступна здравствена заштита.

У ДЗ не постоји родно разврстана евиденција о најчешћим обољењима становништва, нити евиденција било које друге пружене услуге корисницима која је разврстана по полу и годинама старости.

У ДЗ ради се низ превентивних прегледа од којих се само поједини евидентирају по полу и годинама старости пацијената. За прегледе као што су скрининг

¹⁰ Смернице за аргументацију родне равноправности, Мрежа Шампиона родне равноправности 2021

¹¹ Смернице за аргументацију родне равноправности, Мрежа шампиона родне равноправности 2021

на депресију, скрининг на рак дебелог црева, скрининг на дијабет типа 2 и систематски прегледи не постоји евиденција по полу и старости пацијената. Једина евиденција која постоји о скринингу ризика на кардио-васкуларне болести је подељена на број жена и мушкараца и година старости пацијената.

Структура запослених у ДЗ Димитровград показује да је укупно запослених 86, од тога је 60 жена и 26 мушкараца, што нам указује да мушкарци чине мање од једне трећине запослених. Број запослених лекара је 19 од чега је 8 жена и 11 мушкараца.

Са средњом и вишом школом је укупно запослено 47 здравствених радника, од чега је 39 жена и 8 мушкараца. Административних и техничко-помоћних радника је укупно 21, од чега је 13 жена и 8 мушкараца. Сви запослени су подељени и по старосној структури из које се може закључити да је око 2/3 запослених старије од 35 година.

Менаџерски тим Дома Здравља чине укупно 11 чланова од којих је 6 жена и 5 мушкараца.

Патронажна служба реализује активности бриге о новорођенчадима и саветовања младих родитеља, а посебно се патронажне сестре посвећују анализи физичког и психичког стања мајки.

Подршка родитељима који добију дете огледа се и кроз финансијску подршку која је различитих износа за прво, друго, треће, четврто и више деце.

Општина Димитровград финансијски подржава и труднице, као и брачне парове који ступају у брачну заједницу.

У циљу промоције рађања и повећања наталитета, 2011 године, Поливелантна патронажа Дома здравља у Димитровграду, покренула је кампању “Да нас буде више” Током 2011. године Димитровград је добио само 47 нових становника, 2012. било их је 50, 2013. године тек 53, а 2014. године рођене су 52 бебе. Током 2019. рођена је 61 беба, а током 2020. године свега 39 новорођенчета.

2.6. Родна равноправност у систему социјалне заштите

Угрожене категорије становништва у смислу становања у Димитровграду су: ромске породице, примаоци новчане социјалне помоћи, жртве насиља, особе са психичким болестима које не могу да се збрину у установама социјалне заштите, пензионери (самци) са најнижим примањима.

На територији општине Димитровград нема прихватилишта за жртве насиља, нема хранитељских породица, а такође нема ни „општинских“ станова за хитан смештај лица која су на неки начин угрожена (услед непогода, насиља у породици, занемаривање деце, болести итд..)

Табела 8. Пружаоци услуга у систему социјалне заштите, Извор: Удружење Цариброд

Назив пружаоца услуга	Услуга	Укупан број запослених	Подела запослених према полу:		Укупан број корисника		
			Ж	М			
Удружење “Цариброд”	“Саветовалиште за породице у ризику”	10	10	0	23	9	14
Нивеус тим	Помоћ у кући за стара и изнемогла лица	9	7	2	39	27	12
Удружење “Грађанске иницијативе”	Центар за хипорехабилитацију	8	2	6	13	7	6
Едукацион и центар	Инклузивна играоница	10	8	2	/	/	/

Корисници пружаоца услуга:

- Удружење “Цариброд” - корисници су деца, млади и одрасли са тешкоћама у развоју и њихове породице, породице у ризику (једнородитељске породице, деца под старатељством, хранитељске породице, жртве насиља, породице оболелих од малигних болести, брачни парови са територије општине Димитровград), деца са тешкоћама у развоју укључена у васпитно-образовни систем по ИОП програму и деца опште популације са тешкоћама у учењу (дисграфија, дислексија, дислалија, муцање и сл.).
- Агенција “Нивеус тим” - Корисници су стара и изнемогла лица (старији од 65 година).
- Удружење “Грађанске иницијативе Цариброд” - Корисници су деца и одрасли са тешкоћама у развоју, као и деца и одрасли из опште популације.
- Удружење “Едукациони центар Цариброд” - Корисници су деца са тешкоћама у развоју и деца из опште популације (узраста од 2 до 10 год.)

Руководиоци и управни одбор пружаоца услуга:

1. Удружење “Цариброд” - Руководилац особа женског пола, управни одбор удружења “Цариброд” према полу – Председник управног одбора женског пола, чланови управног одбора – 1 особа женског пола и 3 мушког пола

2. Агенција “Нивеус тим” - Руководилац особа женског пола, не постоје подаци о управном одбору с обзиром да је у питању агенција из Горњег Милановца

3. Удружење “Грађанске иницијативе Цариброд” - Руководилац особа мушког пола, не постоји управни одбор, а скупштину удружења чине 5 особе женског пола и 3 мушког пола.

4. Удружење “Едукациони центар Цариброд” - Руководилац особа женског пола, управни одбор удружења према полу - Руководилац особа женског пола, чланови управног одбора – 6 особа женског пола, 0 особа мушког пола.

Табела 9. Подела запослених према степену образовања и полу

Назив пружаоца услуге	Висока стручна спрема		Виша стручна спрема		Средња стручна спрема		Ж	М
	Ж	М	Ж	М	Ж	М		
Удружење “Цариброд”	5	/	4	/	1	/	/	/
Нивеус тим	1	/	/	/	7	1	/	/
Удружење “Грађанске иницијативе”	2	1	1	/	2	/	/	2
Удружење “Едукациони центар	2	1	6	/	/	1	/	/

Цариброд”								
-----------	--	--	--	--	--	--	--	--

Удружење “Цариброд” је имало велики број пројеката где је донатор локална самоуправа, ресорно министарство и два пројекта у коме је донатор Европска унија. Такође, и удружење “Грађанске иницијативе Цариброд” је имало један пројекат у коме је донатор Европска унија, као и пројекте који су финансирани од стране локалне самоуправе. Удружење “Едукациони центар” је до сада имало различите пројекте у којима је донатор била локална самоуправа.

2.7. Насиље над женама/Безбедност

Студије показују да је свака друга жена у Србији била жртва насиља у породици. У просеку, сваких 7 до 10 дана у Србији жену убије мушкарац са којим је била или јесте у блиском односу.

Такође је важно променити начин на који медији извештавају о теми насиља у породици. Медијски прилози су често обмањујући и сензационалистички, уз оправдавање учиниоца и окривљивање жртве.

Табела 10. Родно засновано насиље у Димитровграду од 2017 до новембра 2020.године, Извор: Центар за социјални рад, Димитровград

година	Укупан број жртава насиља	Жене-жртве насиља	деца	млади	одрасли	стари
2017.	44	29	1	3	21	4
2018.	62	31	5	2	20	4
2019.	40	29	2	2	19	6
2020. - јануар - новембар	38	30	0	2	20	8

Табела 11. Родно засновано насиље у Димитровграду завршно са 2020. Извор: Центар за социјални рад, Димитровград

година	Укупан број жртава насиља	Жене, жртве насиља
2017.	44	29 (65,9%)
2018.	62	31 (50%)
2019.	40	29 (72,5%)
2020.	42	34 (80,95%)

У пружању услуга и заштити од насиља, значајну улогу играју женске организације специјализоване за ову област.

Независни женски центар – Димитровград

Организација неформално постоји од 2000. године, а регистрована је 2004. године, под именом “Центар за културну афирмацију”. Пререгистрована је јуна месеца 2011. године у Агенцији за привредне регистре и променила назив у “Независни женски центар”.

Мисија, сврха постојања организације су афирмација женских људских права, унапређење квалитета живота жена и деце, против свих врста дискриминације, против сексуалног и родно заснованог насиља, борба за мир, против ратова и убијања, развој цивилног друштва, подстицање креативности, иновације и едукација жена и деце.

Циљеви организације Независни женски центар су:

- Промоција и заштита женских људских права
- Оснаживање жена за њихово учешће у свим обласима друштвеног живота
- Борба против свих облика насиља И дискриминације над женама
- Борба против свих облика трговине људима
- Залагање за мировну политику у региону

Независни женски центар су једна од оснивачица АСТРА Мреже, чија мисија је борба против свих облика трговине људима. На националном нивоу удружење сарађује са Мрежом Жена у црном, Мрежом Жена за борбу против насиља над женама, Националним тимом за борбу против трговине људима, Регионалним центром за мањине из Београда. На локалном нивоу удружење има дугогодишњу сарадњу са представницима полицијске управе Димитровграда и Пирота, пограничне полиције, гимназијом основном школом, РТВ “Цариброд” и Општином Димитровград.

Досадашње активности организације су:

- Учешће у свим активностима мреже Жена у Црном, Мреже против жена и насиља над женама.
- Редовна дистрибуција материјала о женским људским правима заједно са ЖУЦ, АЖЦ и Лабрис од 2001. године редовно до сада.
- Дистрибуција материјала за скраћење и укидање војног рока и увођења цивилног служења.
- Дистрибуција материјала у кампањи “16 дана активизма против насиља над женама” од 2001 год. до сада, које су редовно пратили локална РТВ “Цариброд” и лист “Братство”.
- Редовно од 2001 год. организовање предавања, радионица и семинара о људским правима, женским људским правима и женским темама у Димитровграду.
- Истраживачко анкетање становника Димитровграда о ставовима о абортусу и анкетање о насиљу над женама. Дистрибуција хуманитарне помоћи за сиромашне жене и кориснике Дома за стара и изнемогла лица у граду.
- Пружање појединачне помоћи женама жртвама породичног насиља у сарадњи са полицијом. Одржали смо преко 50 радионица о превенцији трговине женама и децом у основној школи и гимназији у граду и 4 радионице у педагошкој академији и ромској организацији у Пироту у сарадњи са представницима полиције.

- Учешће у емисијама на регионалном ТВ “Пирот” и РТВ “Цариброд” о трговини људима са представницима полиције у задњих 10 година.
- У сарадњи са „Женама у Црном“ и учешћем жена из свих организација цивилног друштва Србије 2011 год. одржан је перформанс “Мир је када достојанствено живим од свог свог рада” - обележавање 24. мај, Међународни дан за мир и разоружање, а истовремено и 28. мај, Међународни дан за женско здравље и репродуктивна права жена.
- Уз подршку РЖ Фонда од 2010 год до сада организација је реализовала 10 пројекта под називом “Женска права су и људска права”.
- Реализован је пројекат “Женски пут – Корак по корак, зграби светлост, заборави мрак” у сарадњи са Комисијом за равноправност полова и основном школом “Христо Ботев” уз финансијску подршку Министарства рада и социјалне политике под покровитељством програма Уједињених нација за развој (УНДП).

2.8. Вишеструка дискриминација и рањиве групе – препознаје постојање вишеструке дискриминације одређених група жена и указује на потребу и решеност да се ова појава решава.

У анализе постојећег стања организована су две фокус групе и састанци са женама које сопственим начином живота, потврђују присуство вишеструке дискриминације. Жене са села које спадају у категорију старијих од 45 година, незапослене су или су приматељке најнижих пензија. Додатно се баве пољопривредом, производњом хране за прехрану породице, воде бригу о домаћинству и кућним пословима. Економски су зависне од минималних примања или издржаване од стране супруга. Одређени проценат жена производи домаће производе које покушава да пласира на тржиште, али безуспешно с обзиром на слабу повезаност са градом, без интернет конекције и икаквих знања о дигиталним каналима продаје, доставе брзом поштом итд..

Млади родитељи на селу немају могућност да своју децу упишу у вртић у сеоској средини, те то додатно онемогућава да младе маме каријерно напредују или да обављају пољопривредне активности на селу.

2.9. Култура

Према подацима Народне библиотеке ”Детко Петков” из Димитровграда у 2020. год. приметан је пад у броју корисника што оправдавамо пандемијом Корона вируса и чињеницом да Библиотека није радила од средине 16.03.2020. до 11.05.2020., као и у периоду од 9.11.2020. до 04.01.2021. У току летњих месеци Библиотека је радила по принципу пулта, тако да је слободан приступ књижном фонду за чланове Библиотеке био ускраћен.

Табела 12. Структура и бројност читаоца-читатељки НБ „Детко Петров“, Извор: НБ „Детко Петров“

	Мушкарци	жене
Предшколци	2	4
Млађи основци (1.-4.разред)	42	58
Старији основци (5.-8.разред)	30	40
Средњошколци	7	27
Студенти	6	7
Корисници са завршеном средњом школом	10	7
Корисници са високим образовањем	10	8
Пензионери	2	13
Незапослени	3	8
УКУПНО	110	168

Статистика показује већу заступљеност жена међу читаоцима. Библиотека из познатих разлога нема неписмених корисника.

Структура запослених у библиотеци је следећа: 5 жена и 2 мушкарца. Вршилац дужности библиотеке у 2021. години је женског пола.

У организацији културних програма учествују искључиво жене, а посетиоци књижевних вечери и културних програма су и мушкарци и жене, који су чланови библиотеке, али и шире грађанство у зависности од садржаја програма.

Издавачка делатност библиотеке: од 1998 до 2020. године објављено је:

- 41 књига - аутор мушкарац
- 19 књига - аутор жена
- 16 збирки – аутори и мушкарци и жене

Библиотека има одличну сарадњу са невладиним сектором у општини Димитровград и на тај начин даје свој допринос у борби за родну равноправност.

Оно по чему је Библиотека препознатљива је организовање изложби људи, који су углавном незапослени, али имају занимљиве хобије (изложба ручних радова од дрвета, од папира, сликарство, изложба ручних радова – плетене и хеклане ствари).

У овим изложбама равноправно учествују оба пола, а интересовање јавности је велико. За неке изложбе прављене су репортаже и од стране РТС-а, па су наше суграђане могли да виде људи широм Србије. Ово је и нека врста оснаживања људи како би сами почели продају својих производа.

Активности Библиотеке усмерене су и на лица са сметњама у развоју. Инфраструктурно Библиотека је адекватно опремљена, како би и теже покретна лица могла да користе услуге Библиотеке.

Руководство Библиотеке води рачуна и о платежној моћи својих корисника, па је чланарина на годишњем нивоу скоро деценију на истом нивоу: 200 динара за ђаке и студенте, а 300 за запослене. Такође постоји могућност и бесплатног чланства за незапослена лица, стара и изнемогла лица, социјално угрожене категорије, породице са 3 и више деце, као и за дародавце Библиотеке.

Захваљујући великом срцу неких чланова Библиотеке, који донирају средства за чланарине одређене категорије становништва, омогућено је више бесплатних чланарина за кориснике.

Центар за културу Димитровград директор мушкарац.

Структура запослених: Укупно 11, од тога 3 жене и 8 мушкарца

Управни одбор има 7 чланова, од тога 4 мушкарца и 3 жене.

- Председник Управног одбора је мушкарац
- Шеф рачуноводства је жена,
- шеф Галерије – мушкарац,
- шеф Позоришта – мушкарац,
- шеф КУД-а – мушкарац

У оквиру Центра за културу реализују се и организују програми који су намењени публици која је оба пола, без дискриминације.

2.10. Медији

Са територије општине Димитровград медијски посао обављају :

- Радио телевизија Цариброд Д.о.о.
- Интернет портал ФАР

Медијска кућа РТ Цариброд д.о.о. у тренутку израде ЈАПа броји 15 запослених лица – од којих је **6 женског** (4 новинарке, 1 заменица главног уредника и 1 секретарица (административна радница) и **9 мушког** пола (1 директор, 1 главни уредник, 1 шеф технике, 6 техничара/сниматеља), тј. **40%** према **60%**.

У медијској кући РТ Цариброд, тренутно је два лица запослено преко програма „Моја прва плата“ – једна женског (административна радница) и једна мушког пола (техничар).

За потребе анализе заступљености тема и саговорника у медијима, као случај за анализу узета је Медијска кућа РТ Цариброд за период од 2017. до 2020. године. Обрађен је број саговорника/ца у различитим сферама (у неким прилозима, изјавама и интервјуима било је 2 и/или више саговорника/ца) – тачније 9 сфера :

1. **Важне одлуке на локалу** (питања и теме које се тичу локалне самоуправе, скупштине, избора, Националног савета, месних заједница, пројеката који се тичу локалне самоуправе, МУПа, граничних прелаза, штаба за ванредне ситуације, привреде на локалном нивоу, просторног плана општине)
2. **Комунална делатност** (путна и комунална инфраструктура, одржавање путева на локалу, реновирање објеката на територији општине, одржавање стамбених јединица, прихватни центар за псе)
3. **Образовање** (питања која се тичу осовне и средње школе, вртића, музичких школа, пројеката који се тичу образовања)
4. **Култура и информисање** (теме које се тичу галерије, библиотеке, медија, одржавања културних манифестација, заштите споменика, центра културе)

5. **Хуманитарна и социјална питања** (организације и установе које се баве социјалном заштитом и питања на територији општине – Центар за социјални рад, Дом за смештај старих лица, Црвени крст, удружења која се баве социјалним питањима, хуманитарне акције)
6. **Здравство** (питања која се тичу здравствене заштите, вируса, вакцинације, Дома здравља)
7. **Верска питања** (празници, цркве, славе)
8. **Спорт и туризам** (спортске и туристичке манифестације које се организују на територији општине, сајмови)
9. **Разно** (интервјуи који се не могу категорисати ни у једној од 8 сфера, посете првој беби, предавања у ЕОЦу за чланове удружења и организација – рибари, голубари, ловци, пчелари, пољопривреда, посете Прихватилишту за мигранте, добитници награда које нису у образовној сфери, Ротари клуб...)

Како поједине институције имају ингиренције у више сфера, саговорници који су у датом моменту представљали исту, категорисани су у сферу о којој је било речи (пр: саговорници испред КИЦа Цариброд када је било речи о политици су категорисани под 1, а када је било речи о образовању под 3)

Табела 13. Заступљеност жена и мушкараца у медијима у 2017. години

	м/бр	ж/бр	м/%	ж/%
Важне одлуке на локалу	92	23	80	20
Комунална делатност	79	9	89.77	10.23
Образовање	49	136	26.49	73.51
Култура и инфромисање	109	56	66.06	33.94
Хуманитарна и социјална питања	12	62	16.22	83.78
Здравство	24	11	68.57	31.43
Верска питања	10	1	90.91	9.09
Спорт и туризам	311	74	62.69	14.98
Разно	34	17	66.67	33.33
	720	389	64.92	35.08

Табела 14. Заступљеност жена и мушкараца у медијима у 2018. години

	м/бр	ж/бр	м/%	ж/%
Важне одлуке на локалу	155	27	85.16	14.84
Комунална делатност	106	10	91.38	8.62
Образовање	48	175	21.52	78.47
Култура и инфромисање	140	88	61.40	38.60
Хуманитарна и социјална питања	30	25	54.55	45.45
Здравство	13	8	61.90	38.10
Верска питања	23	1	95.83	4.17
Спорт и туризам	355	68	83.92	16.08
Разно	71	20	78.02	21.98
	941	422	69.04	30.96

Табела 15. Заступљеност жена и мушкараца у медијима у 2019. години

	м/бр	ж/бр	м/%	ж/%
Важне одлуке на локалу	67	3	95.71	4.29
Комунална делатност	173	40	81.22	18.78
Образовање	57	185	23.55	76.45
Култура и информисање	122	60	67.03	32.97
Хуманитарна и социјална питања	39	32	54.93	45.07
Здравство	12	5	70.59	29.41
Верска питања	19	2	90.48	9.52
Спорт и туризам	311	46	87.11	12.89
Разно	63	37	63.00	37.00
	863	410	67.79	32.21

Табела 16. Заступљеност жена и мушкараца у медијима у 2020. години

	м/бр	ж/бр	м/%	ж/%
Важне одлуке на локалу	115	28	80.42	19.58
Комунална делатност	45	2	95.74	4.26
Образовање	59	109	35.12	64.88
Култура и информисање	39	12	78.00	24.00
Хуманитарна и социјална питања	23	21	52.27	47.73
Здравство	80	3	96.39	3.61
Верска питања	17	2	89.47	10.53
Спорт и туризам	139	28	83.23	16.77
Разно	63	35	64.29	35.71
	580	240	70.73	29.27

Табела 17. Укупан број саговорника (2017+201+2019+2020)

	м/бр	ж/бр	м/%	ж/%
Важне одлуке на локалу	535	118	81.93	18.07
Комунална делатност	297	24	92.52	7.48
Образовање	213	605	26.04	73.96
Култура и информисање	410	216	65.50	34.50
Хуманитарна и социјална питања	104	140	42.62	57.38
Здравство	132	27	83.02	16.98
Верска питања	69	6	92.00	8.00
Спорт и туризам	1116	216	83.78	16.22
Разно	231	109	67.94	32.06
	3107	1461	68.02	31.98

Из приказане анализе која је спроведена од стране представнице РТ Цариброд утврђено је веће, двоструко веће присуство мушкараца у медијима који се најчешће оглашавају о областима као што су важне одлуке на локалу, здравство, комунална делатност, спорт и туризам, верска питања, култура и информисање, док су жене заступљеније у областима образовање, хуманитарна и социјална питања

2.11. Спорт

Према подацима Спортског савеза ”Цариброд”, а на основу образаца које клубови и удружења достављају Спортском савезу Цариброд, ради конкурисања за годишње програме, сазнајемо да постоји укупно 381 број регистрованих спортиста у свим категоријама, од чега је укупан број регистрованих спортиста 295 мушког пола или 77,5% и број регистрованих спортиста женског пола 86 или 22,5%.

Број регистрованих спортских клубова и спортских удружења на територији општине Димитровград:

1. ФК Балкански
2. КК Димитровград
3. Одбојкашки клуб Цариброд
4. ФК Жељуша
5. КМФ Балкански
6. АК Балкан
7. Шаховски клуб Цариброд
8. Карате клуб Цариборд
9. Стонотениски клуб Цариброд
10. Тениски клуб Цариброд
11. КАРП риболовачко удружење
12. Елите фитнес клуб

Број регистрованих спортских клубова и удружења где је заступљен женски спорт:

1. Одбојкашки клуб Цариброд (36 жена)
2. Атлетски Клуб Балкан (17 жена)
3. Шаховски клуб Цариброд (15 жена)
4. Карате клуб Цариборд (9 жена)
5. Стонотениски клуб Цариброд (2 жене)
6. КАРП риболовачко удружење (7 жена)
7. Елите фитнес клуб

Процент жена и девојчица спортиста у мешовитим клубовима (заступљен мушки и женски спорт у свим категоријама) је 54.4 %, односно 86 жена и 72 мушкарца.

- Шаховски клуб - 23%
- Атлетски клуб - 89%
- КАРП - 50%
- Стонотениски клуб - 20%
- Карате клуб - 69%
- Одбојкашки клуб - 100%

Укупно предложених средстава из области спорта за 2021.годину износи 27.940.000,00 дин - планирана средства на годишњем нивоу (за клубове где је

заступљен мушки и женски спорт) износи: 8.880.000,00 дин или 31,8% од укупног буџета.

Ако узмемо у обзир да је проценат жена и девојчица спортиста у мешовитим клубовима 54,4%, онда долазимо до незваничног резултата да планирана средства за жене у спорту на годишњем нивоу износе: 4.830.720,00 рсд или 17,3%.

2.12. Пољопривреда

На основу Пописа у пољопривреди из 2012 године стално запошљени на породичном газдинству су 1064 носиоца газдинства од тога 881 мушкараца и 183 жена, док стално запошљени чланови породице и рођаци који обављају пољопривредну активност на газдинству су 1469 од тога 846 жена и 623 мушкараца.

Стално запослени на пољопривредном газдинству су 11 од тога 1 жена и 10 мушкараца. Управници (менаџери) на газдинствима укупно 1080 од тога 179 жена и 901 мушкараца.

ПРИЛИКОМ ОЦЕЊИВАЊА ЗАХТЕВА КОЈИ СЕ ПОДНОСЕ НА КОНКУРСУ ЗА ДОДЕЛУ ПОДСТИЦАЈНИХ СРЕДСТАВА У ПОЉОПРИВРЕДИ И РУРАЛНОМ РАЗВОЈУ ПОЉОПРИВРЕДНА ГАЗДИНСТВА ГДЕ ЈЕ НОСИЛАЦ ЖЕНА ДОБИЈАЈУ ДОПУНСКЕ (СТИМУЛАТИВНЕ) ПОЕНЕ.

2.13. Мобилност грађана и грађанки

Према подацима Општинске управе и инспектора за саобраћај и путеве на територији општине Димитровград постоји укупно 33 аутобуска стајалишта од чега 15 у градском подручју које обухвата и Понишавље и 18 у приградском саобраћају.

Сва аутобуска стајалишта у граду и Понишављу су покривена, немају уграђену сопствену расвету, али су осветљена, док су приградска стајалишта делимично осветљена односно, осветљена су она која су позиционирана близу јавне расвете у селима.

Тротоари и пешачке стазе у ужем градском језгру поседују силазне рампе за инвалидна лица.

3. Дефинисање општих и посебних циљева са мерама – на основу утврђених приоритета у процесу анализе стања родне равноправности

Основ за дефинисање стратешких циљева и приоритета представља национални институционални оквир и анализа стања на локалном нивоу. На дефинисање приоритета утичу карактеристике мале општине, са разуђеним руралним насељима у којима је присутна депопулација, смањен проценат радно способног становништва и велики проценат незапослености. Утицај сиромаштва, слабе запослености, утицај глобалне пандемије и родни стереотипи утичу на све становнике, али највише на женску популацију.

Политички систем у локалној самоуправи има кључну улогу у промовисању и унапређењу родне равноправности. Послодавци, пружаоци услуга социјалне помоћи и установе, институције, предузећа и организације имају могућност да спроведу родно одговорне политике и допринесу родној равноправности. Правни нормативни и законодавство то омогућавају и подстичу.

С тога се као основ за унапређење равноправности, смањења дискриминације и побољшања услова живота за све, препознаје значај локалних механизма и њихово јачање за спровођење родне равноправности. Систем јавних политика, процес доношења одлука, планирање буџета директно утичу на све грађане и грађанке, те је потребно радити на њиховом уродњавању, тачније поступно уводити родну перспективу у јавне политике, као што и закони и уредбе налажу. Кроз ове активности оствариће се институционално јачање механизма за родну равноправност и органа локалне самоуправе на спровођењу начела Европске повеље за родну равноправност на локалном нивоу.

У областима у којима је приметна слабија заступљеност и укљученост женског или мушког пола, циљ је радити на њиховом оснаживању, едукацији и информисању.

Теренско истраживање и састанци са женама у урбаном и руралном делу општине, показали су потребу жена за удруживањем, економским оснаживањем, потребу за добијањем подршке у пласману њихових производа.

Како би тема родне равноправности била препозната у јавности као основа функционисања сваког демократског друштва и како би активности жена, механизма за родну равноправност биле видљивије, кроз ЈАП ће ове теме бити промовисане и представљене јавности.

Општи циљ локалног акционог плана јесте унапређење родне равноправности у Димитровграду са ојачаним капацитетима и организацијама за спровођење.

Специфични циљеви су:

1. Јачање институционалних капацитета и механизма за спровођење родне равноправности на локалном нивоу;
2. Поступно уродњавање – планско остваривање родно једнаког друштва и интеграција родне перспективе у јавне политике, регулаторне мере и програме;
3. Успостављање друштва једнаких могућности и оснаживање слабије заступљеног пола у одређеној области;
4. Стварање подстицајног окружења за удруживање жена и подршка реализацији активности на повећању запошљивости и запошљавања;
5. Подизање свести јавности и развијање нулте толеранције на насиље у породици и друге облике родно заснованог насиља;

Специфични циљ 1. Јачање механизма за спровођење родне равноправности на локалном нивоу;

Слаби капацитети и мањак искуства механизма за родну равноправност у локалној самоуправи директно се одражава на квалитет спровођења активности које доприносе увођењу родне перспективе и сагледавања разлика и утицаја на полове. Кроз Локални акциони план у наредне три године радиће се на континуираној обуци, едукацији, информисању и укључивању механизма и радних тела у активности и пројекте који ће их оснажити и допринеће повећању њихових знања и вештина. Главни проблеми при имплементацији ЛАПа могу бити слаби капацитети за спровођење и без аргументације за спровођење родне равноправности.

Да би родна равноправност, закони и уредбе биле примењене на локалном нивоу, као приоритет се издваја јачање и оснаживање механизма за родну равноправност на локалном нивоу, као и њихова сензибилизација за примену родне перспективе. Едукативно – информативни програми допринеће унапређењу знања руководства, запослених у општини, Комисије за родну равноправност и Савета за родну равноправност који ће бити формиран.

Промоција примера добрих пракси и примера за унапређење родне равноправности ради сагледавања метода рада за остваривање успеха и проналажења најуспешнијих начина рада.

Специфични циљ 2. Поступно уродњавање – планско остваривање родно једнаког друштва и интеграција родне перспективе у јавне политике, регулаторне мере и програме;

Уродњавање (гендер маинстреаминг) се заснива на родно сегрегисаним статистичким подацима, анализама родне равноправности, циљевима и обавезама.

Разврставање статистика по полу; Исход политика и прописа често различито утиче на различите групе. Најчешће, утицај је највећи на оне са мање ресурса, како материјалних тако и социјалних, што је јасно повезано са родном равноправношћу. Да би се креирала одрживост у друштву, неопходно је узети у обзир питања која се односе на расподелу ресурса, имовину грађана, одговорност за социјална питања и изложеност ризику. То значи да треба радити изван простог мерења напретка на збирном нивоу. Потребно је разврставање података и статистике да би се уочило ко је изостављен, како и зашто, и ко је изложен различитим облицима рањивости.¹²

Родно осетљива статистика не подразумева само разврставање и приказивање постојећих података по полу, већ и уважавање разлика у проблемима и изазовима с којима се жене и мушкарци сусрећу у свим сферама живота.

Често долази до конфузије када је реч о афирмативним мерама, односно да ли се такве мере могу или не могу сматрати дискриминацијом. У складу са Уставом и међународним уговорима, држава је у обавези да спроводи афирмативне мере у циљу борбе против и елиминисања последица дискриминације жена.

Кроз ове активности биће сагледане и могућности за примену нових уредби, декларација у области безбедности, идентификовање приоритетних области за спровођење УНСЦР 1325.

Резолуција 1325 Савета безбедности УН-а има за циљ да подстакне владе широм света на повећање учешћа жена у процесима доношења одлука, спречавању

---

¹² Смернице за аргументацију родне равноправности, Мрежа шампиона родне равноправности, Влада Шведске и СКГО

конфликата, пост-конфликтних ситуација, мировним преговорима и мировним операцијама.

Специфични циљ 3. Успостављање друштва једнаких могућности и оснаживање слабије заступљеног или угроженог пола у одређеној области;

Кроз анализу стања утврђена је неравномерност заступљености могућности за оба пола у областима образовања, спорта, културе, здравства, социјалне заштите и у другим областима. Неравномерно буџетирање или буџетирање без сагледавања резултата кроз родну перспективу најевидентније је у **областима спорта**, као и слабија заступљеност жена спортиста, програма и учесница на програмима. Циљ у области спорта јесте популаризација женског спорта, дечијег спорта и анимирање што већег броја жена и девојчица, лица са посебним потребама да се баве спортом на територији општине Димитровград.

Знатно мања активност и заинтересованост младих мушкараца примећена у **области образовања**, тачније код ученика основног и средњег образовања. Образовање је важно за едукацију о родној равноправности и борбу против родних стереотипа који се репродукују кроз системе предшколског и школског образовања и васпитања. Још један важан аспект је репродукција преваленце физичког, вербалног и сексуалног злоупотребљавања у школама. Свеобухватно образовање о сексуалности или образовање за препознавање и спречавање различитих облика насиља требало би да буде укључено у школске наставне планове и програме.¹³

Одређени сет мера биће спроведен и у области **планирања породице**, родитељства, са посебним освртом на улогу и заступљеност оба родитеља у одгајању деце, као и пружање подршке породиљама. Проблем наталитета и подршка младим породицама је такође један од приоритета, који ће бити обрађен у оквиру предвиђених мера и промовисан кроз организацију кампања.

Превенција и сузбијање насиља над женама: Подаци на националном и локалном нивоу показују да је ово широко распрострањен проблем који се мора решавати применом широког распона мера. Рад са учиниоцима и жртвама је подједнако важан; насиље мушкараца над женама утиче на жене, али је такође важно да се овај проблем разуме као нешто чему мушкарци активно излажу жене. Чак иако сви мушкарци не злостављају, сви мушкарци могу да раде више против сексистичких и мизогинијских структура које чине основ за насиље мушкараца над женама.¹⁴ У пружању услуга и заштити од насиља, значајну улогу играју женске организације специјализоване за ову област.

Да би се обезбедио успех у превенцији и сузбијању насиља над женама, мора се приступити, како унапређивању нормативног оквира и његовом усаглашавању са Националном стратегијом, тако и јачању капацитета система заштите жртава од насиља и умрежавању свих организација које се тиме баве. Посебна пажња потребна је како би се постигла промена јавне свести и обезбедила јавна подршка у осуди сваке врсте насиља.

Циљ који се жели постићи у **области здравства** јесте унапредити квалитет здравствених услуга за све становнике у складу са потребама, повећање броја учесника-ца на превентивним прегледима, успоставити родну анализу и смањење дискриминације у здравственом систему.

Промоција стваралаштва грађана и грађанки којима то што се презентује није професија. Ова мера се реализује у Библиотеци уназад неколико година, тако што

¹³ Смернице за аргументацију родне равноправности, Мрежа Шампиона родне равноправности

¹⁴ Смернице за аргументацију родне равноправности, Мрежа шампиона родне равноправности

се поводом Вукове недеље и око 8. марта организују изложбе рукотворина жена и мушкараца, који свој стваралачки опус, своје занате и хобије не би имали прилике да другачије прикажу.

Специфични циљ 4. Стварање подстицајног окружења за удруживање жена и подршка реализацији активности на повећању запошљивости и запошљавања;

Истраживања која су спроведена у оквиру пројекта, препознала су потребу жена које су саме исказале, а то је потреба за заједничком "борбом" на путу ка економског оснаживања, повећања запошљивости и samozapošljavanja. Наводећи искуства и примере из других градова, жене, најчешће оне незапослене, старије од 45 година, из руралних средина, које производе одређене производе, али без успешног пласмана, у удруживању виде решење. Циљеви ЛАПа јесу унапредити знање и вештине жена, информисати их о начинима удруживања (оснивање удружења жена, задруга, социјалних предузећа и др.), подржати њихово удруживање кроз програме или пројекте, умрежити их са удруженим женама из Србије, оспособити их да конкуришу за донаторка средства, дигитализовати њихову понуду и подржати њихово економско оснаживање.

Специфични циљ 5. Промоција родне равноправности у јавности и већа заступљеност теме у медијима;

Мера: Промоција теме родне равноправности и антидискриминације, посебно је важна за општину Димитровград с обзиром да је мултинационална средина где је потребно неговати културу различитости, једнаких могућности, мира и стабилности. Јавност ће такође бити упозната о свим активностима које се имплементирају у оквиру ЛАПа или у оквиру других планова, а које се односе на родну равноправност, смањење дискриминације и економског оснаживања жена, како би се проширила порука родне равноправности, подршке и солидарности.

Проблем родно заснованог насиља у општини Димитровград постоји иако је последњих година доста урађено на подизању свести заједнице и сензибилизацији свих у општини, како запослених, који се баве овом проблематиком, тако и свих становника општине Димитровград.

Мере: Подизање свести јавности о препознавању дискриминације и родних стереотипа, неприхватљивости родно заснованог насиља и облицима заштите. С обзиром да се претпоставља се да је број случајева насиља знатно већи од броја који буде пријављен институцијама, подржаће се акције, пројекти и кампање које имају за циљ информисање јавности и потенцијалних жртава о значају пријављивања насиља, о облицима заштите.

Циљ предвиђених мера јесте слање јасне поруке да је насиље над женама неприхватљиво и да је рад на унапређењу безбедности жена, задатак свих нас који се може постићи међусекторском сарадњом јавног, цивилног и приватног сектора.

Мера: Унапређење медијске промоција знаменитих - успешних жена

Медијско представљање јавности знаменитих жена из Димитровграда или оних који раде за добробит општине, као и свих оних које су допринеле развоју општине, решавању одређених друштвених проблема, унапредиле одређену област или

једноставно својим примером заслужују поштовање јавности, а могу послужити и као примери другим генерацијама и становништву.

4. Спровођење Локалног акционог плана за родну равноправност и буџет

ЈЛС је одговорна за остваривање, примену и заштиту људских права на основу принципа равноправности и недискриминације, као и за вођење политике једнаких могућности.

Имајући у виду да овај ЛАП обухвата више области јавног живота, реализација циљева и мера, захтева међу-секторски и координисани приступ свих одговорних институција. Њихово деловање и активности координисаће Комисија за родну равноправност ЈЛС и Савет за родну равноправност.

Координација, праћење и извештавање

Комисија за родну равноправност ЈЛС је одговорна за праћење примене овог ЛАП.

Кључни партнери у примени Локалног акционог плана за родну равноправност поред Комисије за родну равноправност ЈЛС, Савета за родну равноправност, органа и служби ЈЛС, образовних и предшколских установа, Дома Здравља, медија, су и спортске организације и савези, женска и друга удружења у оквиру цивилног сектора итд.

Комисија за родну равноправност ЈЛС ће успоставити механизам континуираног прикупљања појединачних извештаја свих одговорних органа институција и организација за примену ЛАП за родну равноправност.

Савет за родну равноправност се образује у органима управе јединице локалне самоуправе, а чине га именована или постављена лица, представници установа, органа и организација у областима значајним за родну равноправност и спречавање и сузбијање родно заснованог насиља, прати стање у области родне равноправности, иницира и предлаже мере за унапређење родне равноправности. У раду савета обавезно учествују и лица задужена за родну равноправност у органима управе јединице локалне самоуправе, која тим саветима пружају стручну и административно-техничку потпору у раду.¹⁵

Одговорни органи ЈЛС, институције и организације достављаће Комисији за родну равноправност годишње извештаје о спроведеним активностима, по потреби и по захтеву и додатне извештаје и податке.

---

¹⁵ Закон о родној равноправности (Сл. Гласник РС, бр.52/2021)

Комисија за родну равноправност ЈЛС ће припремати годишње извештаје са оценом успешности примене ЛАП и достављати Скупштини општине до 31. марта текуће године за претходну календарску годину.

Ради мерења ефеката примене ЛАП урадиће се евалуације након две године примене ЛАП а на крају периода за који је ЛАП сачињен биће спроведена прва независна, спољна евалуација реализације Акционог плана, чији резултати ће представљати основ за израду и усвајање Акционог плана за наредни период.

Буџет ЛАП

Средства за реализацију мера и активности предвиђених Локалним акционим планом обезбедиће се делом из буџета општине, делом из средстава донатора, укључујући и приватни сектор, као и од међународних партнера.

5. Табеларни приказ Локалног акционог плана за родну равноправност

- документ у прилогу

Литература:

- Европска повеља о родној равноправности на локалном нивоу, Повељу саставио и представио Савет европских општина и региона (CEMR) са партнерима
- Национална стратегија за родну равноправност за период од 2016. до 2020. године са акционим планом за период од 2016. до 2018. године. „Службени гласник РС, број 4 од 22 јануара 2016., Влада Р. Србије
- Устав Републике Србије, Сл. Гласник РС, бр.98/2006
- Добровољни национални извештај Републике Србије о спровођењу агенде 2030 за одрживи развој, Влада Србије, 2019
- Смернице за аргументацију родне равноправности, Мрежа шампиона родне равноправности 2021
- Национална законска регулатива;
- Архиве и подаци преузети из извештаја организација, установа и удружења која су учествовала у креирању ЈАП-а за родну равноправност